

Kurta Mihály

A Magyar Nyelv Múzeuma
Közművelődési Konceptió
Pályázati Anyag

A tervezett fejlesztés, a kiállítás hasznosításának várható eredményei
(közösségi, közművelődési, gazdasági hatás)

1. Általános Közösségi és Közművelődési Hatás

A Magyar Nyelv Múzeuma Országos Szakmúzeumként funkcionál. A szakmuzeológusok, az irodalmi és nyelvész muzeológusok látványos szakmai programot és kiállítási koncepciót komponáltak.

A kultúraközvetítők, közművelődési szakemberek feladata a programokhoz, a kiállításokhoz kapcsolódó kultúraközvetítési-közművelődési tervek elkészítése és a gyakorlatban alkalmazható kulturális módszertani adaptációk kidolgozása, a közönség/tudósok, kutatók, főiskolai-egyetemi oktatók, szakemberek, értelmiségiek, ifjúság, diákok, hallgatók, érdeklődő felnőttek, családok /elvárásainak eleget tévő színvonalas működés garantálása.

A Borsod- Abaúj Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság Szervezeti és Működési Szabályzata szerint múzeumunk egyik legfontosabb közművelődési feladata a múzeumi gyűjtemények, állandó és időszakos kiállítások közművelődési hasznosítása, propagálása (ünnepélyes megnyitó szervezése, tárlatvezetések biztosítása, katalógusok, programfüzetek készítése, kiállításokhoz kapcsolódó előadások, előadássorozatok szervezése és rendezése, kiemelkedő műtárgyak nyilvános bemutatása, a médiakapcsolatok ápolása stb.).

Kultúraközvetítési szakmai szempontokat tekintve a kihívás igazi lényege a fenti szabályokon túl az, hogy meg kell felelnünk azon elvárásnak, hogy a Magyar Nyelv Múzeuma országos

gyűjtőkörű szakmúzeum, valamint, hogy nemzeti-európai súlyú kulturális centrummá is válhat az új intézmény.

Terveink szerint együttműködve a társintézményekkel és a civil szervezetekkel nemzeti-európai kulturális és múzeumi zárandokhellyé is fejleszthetjük a Széphalomban felépített Magyar Nyelv Múzeumát.

Predesztinált közművelődési szempontból az intézmény működése, hiszen a szakmai tervek egyértelműen kifejezik azt a specialitást, hogy egy olyan multifunkcionális kulturális központ épült meg megyénkben, amelyet akár közgyűjtemények múzeumának is nevezhetnénk.

A közgyűjteményi intézményi feladatokat integráló új intézmény ugyanis/levéltári iratokat, könyvtári műgyűjteményeket, múzeumi műtárgyakat is fog gyűjteni és bemutatni.

Az új múzeumban elhelyezzük az egykori tudományalapító reform gondolkodású tudós személyiségek, a nemzeti öntudat ébredését előmozdító hazafiak-értelmiségiek, a magyar nyelv művelését szorgalmazó nyelvújítók portréját, az eseményeket megjelenítő műalkotásokat, amely művészeti látványosságokat is jelent.

A múzeumi színházteremben színházi produkciók is bemutatásra kerülnek, amelynek révén még szélesebb szerepkörrel gyakorolhat művészeti funkciókat is az intézmény.

Nyitott ívű gyűjtőköre alapján indokolt kijelenteni, hogy a Magyar Nyelv Múzeuma olyan multifunkcionális kulturális-közgyűjteményi központ, amelynek tevékenységében prioritást-elsőbbiséget élvez az, hogy országos gyűjtőkörű szakmúzeumi feladatokat kell ellátnia.

2. Közösségi és közművelődési értékek

A rendszerváltás éveitől napjainkig terjedően a közösségi értékek megítélésével kapcsolatos látványos társadalmi értékrend- bizonytalanság vált jellemzővé.

A közösségépítés, a közösségfejlesztés, a közösségvezetés, a közösségszolgálat fogalmai devalválódtak, a közösségben rejlő értékeket, értékrendet a rendszerváltás folyamatában nem tudtuk kellő súllyal kezelni, szemantikai értelemben is avittas jelentéstartalomnak tekintettük.

Következmény, hogy a múzeumok, mint speciális kulturális intézmények az elmúlt évtizedben a rendszerváltás folyamatában jelentős kihívásokkal találkoztak, új működési feltételek jöttek létre.

Tudományos közönségkutatásokkal, mérésekkel, vizsgálatokkal foglalkozó tudósok próbálnak következtetni arra, hogy mi az oka a társadalmi, közösségi válságoknak.

A válaszok csak hipotézisekre épülnek és nagyon differenciáltak, de a tudósok egyetértenek abban, hogy közösségi kohézió nélkül nem képzelhető el a társadalmi haladás, az emberek közötti kölcsönös tolerancia, az elvek konszenzusa, a normális társadalmi érintkezés, a kommunikáció.

A Sátoraljaújhely-Széphalom központban megépülő Magyar Nyelv Múzeuma képes betölteni ezen funkciókat, képes az emberi közösségi válságból kimozdítani az egyént és a társadalmat is, hiszen az anyanyelv varázsa „nemzeti nyelvünk megtartásának felelőssége mozgósító erő a közösségi integráció kibontakoztatásához, legyen bárminemű politikai, vagy kulturális konfliktus is a felek között.

A szakirodalom szerint „közösségnek nevezzük a társadalmi kapcsolatot, ha a társadalmi cselekvést-az egyes esetben, vagy az esetek nagy átlagában, vagy a tiszta típusban- a résztvevők szubjektíve átérzett (érzelmi-indulati vagy tradicionális) összetartozásán alapuló beállítottság jellemzi”.

Múzeumi gyakorlatunkban a nehézségek ellenére azt tapasztaltuk, hogy a rendszerváltás után a közművelődési szférát tekintve a társadalom, a közönség a múzeumokat hiteles intézményeknek tekinti és támogatja is erkölcsileg működésüket.

Látogatottak lettek a múzeumok és a múzeumi rendezvények, bár köszönhető ez az országos hatáskörű múzeumok „megakiállításpolitikájának” is.

A Magyar Nyelv Múzeuma pályázatunk írásának idejében még nem nyitotta meg kapuit a nagyközönség számára, mégis gyors civil közösségi hatást generált.

Létrejött a leendő múzeumot támogató Magyar nyelv Múzeuma Alapítvány, a sátoraljaújhelyi Kazinczy Társaság pedig országos-nemzetközi szellemi mozgósítást fejtett ki a közérdeklődés és a szakmai figyelem felkeltése érdekében.

Következmenyeképpen egységbe szerveződve, az összes magyarországi civil szervezet támogatásáról biztosította az új Magyar Nyelv Múzeumát, a média pedig nemzeti jelentőségű kulturális fejlesztésként, pozitív kulturális példaként mutatta be az új múzeumot.

A magas színvonalú, igényes, minőségi munkavégzés a célunk, a kiscsoportokra épülő múzeumi közösségfejlesztést elsődlegesnek tekintjük.

A tömeges látogatásokra is alkalmas az új intézmény, hiszen a teljes „üzemelési” periódusban, az állandó kiállítás megnyitása után, a közönség lebilincselően szép táji-természeti-kulturális Örökség környezetben aktivizálódhat.

Az emlékparkban Kazinczy kedvenc fáit, növényeit meg lehet tekinteni, amelyeknek visszatelepítése fokozatosan megvalósul.

Kazinczy kőpadjának felállításával, később Kazinczy Lajos hamvainak elhelyezésével, a Kazinczy-emlékcsernok (mauzóleum), benne az Állandó Kazinczy-kiállítással, az október 6-i megemlékezések helyszíne (Kazinczy Lajos mártír honvédezredes szobra), szabadtéri pódiumszínpad, később motel, étterem, turistaszállás etc. tartalmaz látnivalót kínál.

Természetesen maga a Magyar Nyelv Múzeuma gazdag szabadtéri adottságaival és beltéri kiállításával, rendezvényeivel alkalmassá válik a közönség tömeges fogadására is.

A belső fogadótérben, a szakmai övezetekben zajló programok közművelődési szempontból a gyermekek, a felnőttek, az idősek-szépkorúak számára egyaránt széles kínálatot biztosítanak.

A kiállításokhoz kapcsolódó múzempedagógiai programokat, múzumandragógiai, gerontoandragógiai foglalkozásokat, közösségi rendezvényeket önálló közművelődési programban rögzítjük számítva a szakmuzeológusok segítségére is.

A programok nagyon differenciáltak, hiszen a tanulásban, képzésben, tudományos diákköri munkában részt vevő fiataloknak más az érdekeltsége azon kortársakhoz viszonyítottan, akik a múzeumban jól akarják érezni magukat, vagy az igényes kikapcsolódás miatt keresik fel az intézményt.

A közművelődési formák változatosságára törekszünk: szabadiskola, szabadegyetem, interaktív irodalmi és nyelvészeti kvíz játékok, szabadtéri események: koncertek, amatőr művészeti csoportok, igényes pódiumjátékok, hangversenyek etc..

A felnőttek vonatkozásában fogadjuk a kutatókat, a tudományos munkát folytató személyiségeket, értelmiségieket, a nemzeti-hazafias érülettel érdeklődő látogatókat, oktatókat, tanárokat, az érdeklődő polgárokat, kiemelten foglalkozunk az idősebb korosztállyal.

A programok számukra is érdekhez-érdeklődéshez kötött és differenciált: kutatási programok, tudományos, ismeretterjesztő igényű konferenciák, speciális képző programok, szabadművelődési fórumok, népfőiskolák.

Honismereti, helytörténeti, irodalmi múzeológiai rendezvények, interaktív felnőtt nyelvi játékok, a kiállításokhoz kapcsolódó különleges tárlatvezetések, szabadtéri programok.

Az igényesen kialakított terek, övezetek páratlanszépű helyszínt biztosítanak a közművelődési programok megvalósításához.

Említjük az Átriumot, az elektronikus vendégkönyvet, „A magyar hangok hídjá”, „A magyar nyelv mozgó emlék műve”, könyvesház környezetet és programokat.

A számítógépes terepek játékokkal, tudáspróbával várja a látogatókat.

Kiállító termek, konferencia termek, színházi terem, rekreációs terepek, múzeumi bolt ect.. fogadja a látogatókat.

Számítunk tehát arra, hogy pályázatunk alapján az új múzeum kiállításainak installációihoz, multimédiás rendszerfeltételeinek kiépítéséhez, térinformatikai adatbázisának megvalósításához jelentős támogatást kapunk, miközben saját bevételeinket is növeljük és az önálló forrásteremtés feltételeit is feltárjuk, szponzorokat, mecénásokat kutatunk föl a támogatási források bővítése céljából.

Eredményeként a magyar múzeológiában modell értékeket megvalósító látványos és attraktív múzeumot avatunk, ugyanakkor interaktív látogatóbarát múzeummá formáljuk a Magyar Nyelv Múzeumát, amelynek kultúráközvetítési-közművelődési újdonsága, hogy a látogatók kiscsoportokban történő aktivizálását tekinti igazi, mélyértelmű feladatának.

3. Lokális-kistérségi közösségi és közművelődési hatás

Felső-Magyarországon, Zemplén térségében, Sátoraljaújhely- Széphalom központtal a Kazinczy Emlékparkban a Magyar Nyelv Múzeumának megépítésével, eredeti szerves fejlődést tükröző Kulturális Emlékhely, Országos Szakmúzeum, Első Magyar Vidéki Nemzeti Intézmény létesül, amely kultúráközvetítési-közművelődési értelmezésünk szerint Kulturális Zarándok Hely is lehet már a jelenünkben, illetőleg a közeljövőben.

A lokális hatás komplex eredménye, hogy az intézményfejlesztő akarat realizálása a helyi térség társadalmi progresszióját, közösségének társadalmi felemelkedését szolgálja.

Szellemi, gazdasági, erkölcsi kárpótlás is egyidejűleg a nagyívű kulturális fejlesztés, hiszen az egykori Zemplén vármegye erős közigazgatási-kulturális-gazdasági-kereskedelmi Központ volt, egyidejűleg Felső-Magyarország Centruma is.

Kiteljesíti az emlékezést azon történelmi-tudós személyiségekre, akik itt éltek, alkottak /szakmai forgatókönyvünk tartalmazza a részleteket/. Helyi közösségi hatásként tartjuk számon, hogy a fejlesztés

történelmi példa arra, hogy nemzeti-európai-egyetemes kulturális-történelmi tetteket végre hajthatunk akkor is ha vidéken élünk.

Mintát látunk arra, hogy a vidék kulturális arculata összefogás eredményeként nagyot változhat, jelentősen fejleszthető.

A magyar múzeumügy napjainkban folyamatosan átalakul, főleg finanszírozási okok miatt, de az alfa program eredményeként érezhető a vidék értékeinek támogatása.

A Magyar Nyelv Múzeumában bemutatott anyag tehát várhatóan közösségfejlesztő erővel bír, erősíti a lokálpatrióta érzelmeket, hozzájárulhat az azonosságtudat, a tájhaza szeretet, az önbecsülés, az emberi méltóság értékeinek elmélyítéséhez.

Nagyon reméljük, hogy a bemutatott lokális értékteremtési elképzelések megkapják a szükséges anyagi-erkölcsi támogatást, hiszen markáns kulturális-helyi társadalmi fejlődést katalizálhat Felső-Magyarország és a zempléni térségben.

4. Megyei-regionális közösségi és közművelődési hatás

Magyarországon a megyéket tekintve a Borsod –Abaúj- Zemplén Megyei Önkormányzat tartja fenn a legnagyobb múzeumi hálózatot.

Megyei Múzeumi központja 1953 óta Herman Ottó nevét viseli (Herman Ottó Múzeum).

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatósághoz tartozik a megvalósult Magyar Nyelv Múzeuma, amely besorolása alapján országos gyűjtőkörű szakmúzeum, a megyei múzeumi hálózathoz tartozik még további 6 területi múzeum, 4 szakgyűjtemény (tematikus múzeum), 2 muzeális emlékhely (közérdekű muzeális gyűjtemény), 2 múzeumi kiállítóhely, 3 múzeumi telephely.

A Magyar Nyelv Múzeuma Borsod-Abaúj-Zemplén Megye kulturális szerepkörét teljesen átalakítja.

Növeli kulturális kisugárzó képességét, bővíti kulturális hatókörét, markánsabbá válik kulturális szervező ereje.

A térségben működő főiskolákkal, egyetemekkel, tudományos, oktatási, közgyűjteményi társintézményekkel együttműködve tovább erősíti elismert szakmai szerepét, fokozza közművelődési aktivitását, így a megye, a régió múzeológiai központjává valamint multifunkcionális tudásközponttá és közösségi centrummá is válik.

A közösségi hatás kiteljesítése muzeumpedagógiai és muzeumandragógiai módszerekkel történik, hiszen a művelődési folyamatok szervezése is azt a célt szolgálja, hogy a kiállításokhoz kapcsolódó gyermek és felnőtt múzeumi képzési formákat /előadás, konferencia interaktív foglalkozás, rendhagyó múzeumi óra, exkluzív tárlatvezetés, multimédiás múzeumi játék stb./ kulturális animáció révén is érvényesítsük.

A francia "animáció" szó elsősorban kisközösségi aktivizálást jelent. Nem előre meghatározott tartalmak bevitele, hanem a csoportban rejlő képességek kibontása, az egyéni és csapataaktivitás fejlesztése valósul meg.

A társadalom fejlődése érzékelhetően megváltoztatja a régi és átfogó struktúrákat, és egy olyan szerkezetet alakít ki, amelyik egyre kisebb és kisebb csoportok növekvő tömörüléséből áll.

A folyamat a modern technikák és az új eljárások megjelenésének következménye. Egy olyan társadalmi-politikai valóságban, amelyben a demokratizmus jelensége fokozatosan bontakozik ki, egyre nagyobb szerepe van az animációnak.

A mai magyar múzeológiában a régi elvárások uralkodnak a kultúraközvetítő szakemberekkel szemben: „szállítsák” a látogatókat!

A Magyar Nyelv Múzeumában új közművelődési kísérleteket indítunk be, változtatni szeretnénk a régi közművelődési módszereken: a foglalkozásokat kiscsoportokban bonyolítjuk / gyermek-felnőtt csoportok esetében egyaránt/ és a múzeumi élmény-élvezetnyújtás, a tudásközvetítés mellett a közösségformálásra is súlyt helyezünk.

A látogatóbarát múzeumi gyakorlatot azzal kívánjuk fokozni, hogy az új Magyar Nyelv Múzeumában nemcsak „fogadjuk” a látogatót, hanem aktivizáljuk is a gyermek, felnőtt, idős-szépkorú közönségünket.

A múzeumi animátor ugyanis olyan csoportvezető, aki életre kelt, mozgásba hoz, aktivizál egy csoportot. Mégpedig olyan formában, hogy tevékenységük során bizonyos változásokat indítanak el egy jobb minőségű élet érdekében.

Az animátor a találkozások, az emberek közötti párbeszéd lehetőségeit teremti meg.

Segíti a különböző élethelyzetű emberek egymás mellett élését, egymás értékeinek, szokásainak elfogadását.

A Magyar Nyelv Múzeuma a szakmai és kiállítási programjai mellett felvállalja ezt a rendhagyó közművelődési kísérletet.

A pályázat támogatása esetén megvalósítható az az installáció és multimédiás fejlesztés, amely feltétele a kiállítások megvalósításának, a korszerű közművelődési munkának.

A fejlesztés konkrét hatása tehát, hogy megyénkben, az Észak-kelet magyarországi régióban bemutatjuk a magyar nyelv történetének őshonos fejlődését, a nyelvújítás folyamatát, a nemzeti önbecsüléssel, nemzeti öntudattal, nemzeti önbizalmunkkal, a magyarság identitásával kapcsolatos szerepét a magyar nyelvnek, az e témákhoz kapcsolódó tudományos nyelvészeti eredményeket is.

Megyénkben, a pályázat támogatásának eredményeként szervezetileg és tartalmilag is új alapokra építhető az oktatási és múzeumi intézmények közötti kapcsolat, szakmai együttműködés.

Visszatanítható a fiatalok, felnőttek számára a hon szeretete, a szülőföld megbecsülése, a közösségi értékek tisztelete, a tudás, a kulturális értékek elsajátításának szükségszerű lényege.

A Magyar Nyelv Múzeuma Szabadművelődési tereppé, közösségformáló intézménnyé válik a gyermek, a felnőtt, az idős korosztály számára egyaránt.

Másképpen kifejezve a megye, a régió közönsége önkéntes iskolájává választhatja az új intézményt.

5. Nemzeti-Európai közösségi és közművelődési hatás

Közművelődési aspektusból rendkívül érdekes az a közművelődéstörténeti adalék, amelyet a „Vadrózsák” című előszóban Kriza János munkásságáról ír Faragó József.

„Tudva vagyon, minemű nagy szorgalmatossággal gyűjtögetik az Anglusok és a Franciák nem csak az önnön magok eleiknek régi verseiket s énekjeiket, hanem a távolgy lakozó népekéit is. Az Olaszoknak hasonló igyekezetek nem kevésbé esméretes. Hát a Németeket avagy szükség-é elő-hoznom?...Ki nem tudja, mint kapnak ők a köz népnek szájában forogni szokott régi versekenn, mellyeknek Volkslieder a nevezetek? Ezeket pedig leg-inkább attól az időtől fogva kezdették elő-keresni s haszonra fordítani, miolta az ő saját nyelveteket, s azonn az ékes tudományokat láttatoson gyakorolyják.”

Idestova kétszáz évvel ezelőtt a Magyar Hírmondó című pozsonyi hírlapban, az 1782. évfolyam 5. számának élén ötlöttek e „Tudománybéli dolgok” az olvasó szemébe.

Rát Mátyás, a lap szerkesztője, az akkor Bécsben dolgozó Révai Miklós magyar nyelvész felhívását közölte, és dicsérőleg-pártfogólag ajánlotta a lap olvasóinak figyelmébe.

Így jelent meg az első nyilvános felszólítás, amely angol, francia, olasz és német példák nyomán az olvasókat a magyar népköltészet gyűjtésére buzdította.

Kétszáz és jó néhány évtizede izgatja a magyar kultúráért felelősséget érző tudósokat, értelmiségieket, népművelőket-közművelőket a magyar nyelv, a magyar népköltészet sorsa, s az abból fejlődő-formálódó magyar irodalom és nyelvészeti tudomány.

A kultúráközvetítők felelőssége, hogy a szakemberek által összefoglalt tudásanyagot közvetítsék közérthető formában az érdeklődő közönség számára.

Tudnunk kell, hogy az ember, a közönség sokféle elvárást állít a közművelődési szakemberek elé, amelyekre nemzeti és nemzetközi példákat egyaránt találunk.

A közönség egy része hazánkban és Európában is személyesen látogatja a múzeumokat, de magas azoknak az érdeklődőknek a száma is, akik interneten keresztül tájékozódnak és tanulnak.

A Magyar Nyelv Múzeumát közművelődési szempontból úgy tekintjük, hogy elsődleges a szakmúzeológiai szerepköre, de nemzeti jellegű múzeumnak tekintjük, amely vidéken működik.

Szeretnénk megcélózni a külföldi, főleg az európai országok tagállamainak közönségét, ezzel egyidejűleg pedig új nemzetközi kapcsolatokat építünk ki.

Közös pályázatokat készítünk elő az európai tagországok régióival, speciális programok, nemzetközi konferenciák szervezésével ismertté szeretnénk tenni az intézményt az európai régióban.

A nyitott működés feltétele, hogy intézményhez kötődő múzeumi-közgyűjteményi-tudományos kínálatunkat, szakmai és közönség felé történő szolgáltatásainkat oly módon valósítsuk meg, hogy az ide érkező látogatók számára exkluzív élményt nyújtsunk.

Az igényes szakmai program ehhez nem elégséges kínálat, nagyon jól felszerelt multimédiára is szükség van, amely határainkon is átívelő kapcsolatot jelentenek, amely feltétele annak, hogy az interaktív programjaink külföldi látogatóink számára is működtethető legyen.

A közönség azon rétege részére is igényes szolgáltatásokat kell nyújtanunk továbbá, akik a távolból veszik igénybe, igénylik a múzeumi szolgáltatásokat. Számukra az internetes közreműködést szervezzük meg professzionális igényességgel.

Kultúraközvetítési-közművelődési kísérleteink második kezdeményezése a múzeumi távoktatás bevezetése oly módon, hogy múzeumi tutorokon keresztül meghatározott időpontban személyesen is rendelkezésre állunk a közönség számára: telefonon- konferencia telefonon/nagyon sok a teljes naphosszon át szolgáltatott általános telefonhasználat/, web kamerán/nagyon olcsón elérhető számítógéphez kapcsolható multimédia/, videofonon, múzeumi tv-n keresztül kooperálva a sátorlajújhelyi helyi televízióval.

A Magyar Nyelv Múzeuma átadásával nemzeti hatású értéknek tekintjük, hogy a magyar nyelvért közös felelősséget érző országos és vidéki múzeumok között erősödhet az együttműködés.

Nemzeti összefogással, társulva az európai régiókkal, uniós forrásokat is remélhetünk, hiszen a nyelvek, a népköltészet értékei, legyen az német, lengyel, magyar vagy lett közös európai értékünk.

„A nemzeti nyelv megteremtése és jogainak, törvényes használatának biztosítása, a nemzeti irodalom megalapozása, megújítása vagy gazdagítása a nemzeti öntudat fölébresztése és a nemzeti egység megvalósítása a nemzeti ellenállás megszervezése és a „Népek tavaszának” az 1848-as forradalmaknak szellemi előkészítése: mindezt a népköltészeti mozgalom is elősegítette, a nemzetté válás és a nemzeti szabadság kivívásának ügyét szolgálta.

Nagyon is indokolt tehát az a tanulság, hogy a nyugati példák nálunk nem csak egyszerűen visszhangra leltek, hanem a visszhang mélyén sajátos, különleges értelmet nyertek. A kelet-európai népek szava pedig miként csak hamar kiderült, oly messzecsengő volt, hogy cserébe most már a nyugat visszhangzott tőle.

A délszláv hősi énekek egész Európát csodálatba ejtették, utóbb pedig a román majd a magyar népballadák nyugati fordításai szintén megérdemelt sikert arattak.

Mindenik kelet-európai nép nemes büszkeséggel tartja számon a maga klasszikus népköltési gyűjteményét, amely annak idején valóságos szellemi határkő volt, azóta pedig a nemzeti kultúra halhatatlan művei közé emelkedett.”

A Magyar Nyelv Múzeuma, a Néprajzi Múzeum, a Petőfi Irodalmi Múzeum, a Magyar Irodalom és Nyelvészet tudományos intézményei, a sátoraljaújhelyi Kazinczy Társaság és más országos tudományos intézmények közreműködésével a Herman Ottó Múzeum olyan közös nemzeti- nemzetközi léptékű kiállítást szervezhetnek, amely nemzeti és nemzetközi értékű példa lehet a magyar múzeológia történetében.

6. Gazdasági hasznosítás, - és várható eredmények

A Magyar Nyelv Múzeuma a Borsod – Abaúj – Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság „vezér terméke”, pontosabban egyik „vezér terméke”.

A kortárs elemzők számára el sem hihető, hogy múzeumi hálózatunk a képzeleteket is felülmúló műtárgy együttessel rendelkezik, páratlanul értékes műkincsek birtokosa.

A gazdasági haszon és a várható eredmények döntően az intézmény marketing stratégiájának is függvénye hangoztatjuk gyakran.

A múzeumok szorító helyzetét plasztikusan kifejezi az a tény, hogy ritka műkincsekkel is rendelkezünk, csak éppen a pr. reklám, marketing céljaira fordítandó források nem állnak rendelkezésünkre.

Fenntartónkkal egyeztetetten külső cégek bevonásával végeztetjük el a forrásfeltáró feladatokat, megfelelő kölcsönös érdekeltséget kialakítva, amely garantálhatja a hatékonyabb forrásbővítés teljesülését.

Az állami, önkormányzati finanszírozás évről évre szűkül, a nemzeti pályázati források nem nyújtanak kellő biztonságot a szakmai – tudományos – közművelődési munka végzéséhez, ezt évről-évre érzékeljük.

Intézményünknek tehát továbbra is több irányban keresnie kell a pótlólagos pénzek bevonásának módszereit.

A külföldi példák számtalan forrásfeltáró, forrásszerző metodikát ismernek, amelyeket adaptálni szeretnénk, de a problémát az jelenti, hogy a nemzeti léptékű kulturális fejlesztéseket a multinacionális cégek kevésbé értik meg, hazai tőkeerős vállalkozások pedig alig vannak.

A forrásfeltáró munka sikeressége nagyban függ a tulajdonosi szándéktól, akarattól, stratégiai elhatározásaitól, de belátható, hogy fenntartónk a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat erején felül támogatja a kultúrát, de a távlatos, stabil működtetéshez létkérdés a kulturális kormányzatnak a támogatása is.

A Magyar Nyelv Múzeuma a helyi önkormányzat/Sátoraljaújhely/, a megyei önkormányzat, a kulturális kormányzat közös támogatásával fenn tarthatja az alapfeladatok ellátását.

6.1 Forrásteremtés vállalkozások, szponzorszervezések, alapítványi támogatások felhasználásával.

A Magyar Nyelv Múzeuma megépítésével egyidejűleg lehetőség nyílik múzeumi vendéglátás biztosítására, múzeumi ajándékbolt megnyitására, speciális kisplasztika forgalmazására, múzeumi műtárgy másolatok árusítására, a múzeumi klasszifikáció során feltárt műtárgyak, a másodlagos műtárgyak értékesítésére.

Szeretnénk a múzeumi helyiségeket igényes használatra bérbe adni, forgalmazni, ezért építészeti terveinkben olyan logisztikai és infrastrukturális fejlesztéseket foglalmaztunk meg, amelyek flexibilisek, sokcélúan hasznosíthatók, amelynek révén alkalmassá válik intézményünk a saját bevételek fokozására, illetőleg további egyéb források feltárására.

Szponzorkutatás módszerével szeretnénk elérni, hogy a műtárgyaknak legyenek eszmei tulajdonosai, olyan múzeumpártoló szponzorokra gondoltunk, akik egy – egy műtárgy restaurálását, egyéb költségeit önkéntes alapon finanszíroznak.

6.2 Forrásteremtés, termék, eszközök bérbeadásából

Működési tapasztalataink azt mutatják, hogy a „bérbeadást”, a pótlólagos pénzek bevonásának módszerét, rendkívül körültekintően kell gyakorolni, és különösen igényes megrendelők számára lehetséges biztosítani.

A Magyar Nyelv Múzeuma és komplex múzeumi környezetének kialakítása révén emelkedik szolgáltatóképességünk színvonala, amelynek révén további bevételi forrásokra számíthatunk. A termék, eszközök, esetenként kompetencia (szakmai hozzáértés) „bérbeadása” nemcsak az üzleti megfontolások része, hanem a kapcsolatok építésének módja, a társadalmi - közéleti aktivitásunk kifejeződésének mértéke is lehet.

6.3 A múzeumi szolgáltatások ára

Látogatók díjtételei után kalkulált bevétel növekedés

A múzeumlátogatói igények, elvárások növekedése jellemző régióinkban, s a sokoldalú tevékenységű múzeumi szervezet szeretne megfelelni ezen újkori kihívásoknak.

Az intézmény, és maga a múzeum is keresi azokat a kitörési pontokat, amelyeknek révén feloldhatja azt az ellentmondást, amely által eleget tehet a társadalmi elvárásoknak, megnyerheti a társadalmi támogatottságot, szolgálhatja az esélyegyenlőségi törekvéseket, de ugyanakkor szolgáltatásait (kiadvány, kiállítás, tudományos mű, rendezvény, program) vállalkozási áron értékesíti.

Külső segítség nélkül dilemmáinkat képtelenek vagyunk feloldani, s csak szimplifikáló választ adhatunk.

A múzeumi belépők radikális áremelésének hatása kiszámíthatatlan, évente 20.000 látogató volt átlagban 2001 és 2007 között a Kazinczy Ferenc Emlékcsarnokban lsd a táblázat adatait.

A Magyar Nyelv Múzeumának átadása után 2008.január 01-től 10-szeres látogatói növekedést elérve 500és1000 ft-os belépőjeggyel kalkulálva 150 milliós bevétel érhető el abban az esetben, ha díjmentes belépők helyett támogatói jegyek révén biztosítjuk a kedvezményezettek múzeumi látogatását.

Külön kalkulálható még a Kazinczy Múzeum és a Sárospataki Képtár bevétel növekedése.

Van tehát esély a múzeumi bevételek növekedésére, de az állami támogatással továbbra is kalkulálnunk kell.

XXX	Év	B-A-Z Megyei Múz. Ig. – Kazinczy Ferenc Múzeum	B-A-Z Megyei Múz. Ig. – Kazinczy Ferenc Emlécsarnok	B-A-Z Megyei Múz. Ig. – Pácini Kastélymúzeum
Teljesárú belépő	2001	1600	1331	635
Kedvezményes belépő		2875	9524	2865
Ingyenes látogató		5557	6189	2220
Összes		10029	17044	5720
Összesből diák		8310	9524	2865
Teljesárú belépő	2002	984	2655	2220
Kedvezményes belépő		3037	12640	5066
Ingyenes látogató		5989	7500	4985
Összes		10010	22795	12271
Összesből diák		6614	12640	5854
Teljesárú belépő	2003	2023	2357	1605
Kedvezményes belépő		6552	9159	3886
Ingyenes látogató		5861	6507	5341
Összes		14436	18023	10832
Összesből diák		6897	11516	3203
Teljesárú belépő	2004	578	2282	1286
Kedvezményes belépő		2201	9016	2886
Ingyenes látogató		8879	7300	7099
Összes		11685	18598	11271
Összesből diák		8310	9524	2865
Teljesárú belépő	2005	-	-	-
Kedvezményes belépő		-	-	-
Ingyenes látogató		-	-	-
Összes		17054	18335	11071
Összesből diák		-	-	-
Teljesárú belépő	2006	-	-	-
Kedvezményes belépő		-	-	-
Ingyenes látogató		-	-	-
Összes		9587	19088	13845
Összesből diák		-	-	-
Teljesárú belépő	2007	274	2325	1305
Kedvezményes belépő		1830	8216	2397
Ingyenes látogató		5444	6326	10010
Összes		7548	16866	13712
Összesből diák		3055	8216	6841

1./ A muzeális jellegű intézményrendszer társadalmi súlyának megfelelően állami-önkormányzati támogatásban részesül és erre a jövőben is számítunk.

2./ A muzeális jellegű intézményrendszer szeretné elkerülni, hogy a kultúrát piaci áron értékesítse.

Kurta Mihály

Múzeumandragógus